

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ
— Akıl - Ahlak - Adalet - Adap —

Hemşirelik Felsefesi

KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ
KAPADOKYA MESLEK YÜKSEK OKULU
ÖĞRETİM GÖREVLİSİ AYŞEGÜL YILDIZ

22/Temmuz/2020

Giriş

- Nightingale, hemşireliği **‘yardım etme ve bakım verme sanatı’** olarak tanımlamaktadır. Hemşirelerin mesleğini icra ederken sahip oldukları değer, felsefi görüş ve inançların onların tutumlarında belirleyici olduğu bildirilmektedir*.
- Hemşireliğin meslek olarak anılmasından bu yana hemşireliğe ve hemşireliğin temeli olan **‘yardım etme ve bakım verme sanatına’** ilişkin görüşlerin değiştiğini söylemek mümkündür.

*Pektetin, Ç., Hemşirelik Felsefesi; Kuram Bakım Modelleri ve Politik Yaklaşımlar, İstanbul Kitabevi, ss.33-52, 2013

Giriş

- Felsefe, gerçeğin doğasını sistematik düşünme yolu ile anlamak isteyen insanın bir etkinliği olarak tanımlanmaktadır*.
- Hemşirelerin günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilen ve istenilen kriterlerde bakım sunabilmesi için felsefi bilgiye sahip olmaları gerekmektedir.
- Velioglu, hemşirelerin yetkin bir yaşam felsefesi kazanmalarınının felsefenin anlamını kavramalarıyla mümkün olabileceğini söylemiştir*.

*Alpar, Ecevit Ş.,Bahçecik, N., Okurođlu, Karahan, G., Felsefe ve Hemşirelik Etiđi, Klikya Felsefe Dergisi, ss.53-55, 2014.

*Özkan, AH., Hemşirelikte Bilim, Felsefe ve Bakımın Temelleri, Akademi Yayıncılık, ss.47-50, 2014.

Giriş

- Kuçuradi, ‘İnsanlar birer **değer taşıyıcısıdır**’, ifadesini kullanmıştır*. Hemşirelik mesleğini icra eden bireyler ve bakım hizmeti alan bireyler birer ‘**insan**’dır. Böyle olması sebebiyle de hemşirelerin yetkin bir felsefi görüşe sahip olmaları önem kazanmaktadır.

*Kuçuradi, İ., Sanata Felsefeyle Bakmak, Türkiye Felsefe Kurumu, ss.3-10, 2013.

Çalışmanın Amacı

- Hemşirelik felsefesinde meydana gelen değişimleri literatür eşliğinde gözden geçirmektir.

Yöntem

Bu çalışmada;

Pubmed, Cochrane, Google Akademik, Academia veri tabanlarında taranan konuya uygun 18 adet ilgili literatür eşliğinde hemşirelik felsefesinde meydana gelen değişimler gözden geçirilmiştir.

Bulgular

- Geçmişten günümüze hemşirelik mesleğinin felsefik gelişimi 4 akımda ve 4 aşamada sınıflandırılmaktadır*.

- **I. Ascetisim**
- **II. Romantizm**
- **III. Pragmatizm**
- **IV. Hümanistik Varoluş**

I. Klasik Çağ Felsefesi

II. Orta Çağ Felsefesi

III. Modern Felsefe

IV. Çağdaş Felsefe

*Gökberk, M., Felsefenin Evrimi, Milli Eğitim Basımevi, , ss.75-89,1979.

*Reed Jan, Ground lan, Philosophy for Nursing, Arnold Publication, 1998.

Bulgular

- **I. Ascetisim**

Hizmeti ön plana alan, kendini yok sayan ve tek yönlü bir alturizm yaklaşımını benimser.

- **II. Romantizm**

Mesleki profesyonellik yerine sürekli dış görünüş kılık kıyafete odaklanma söz konusudur. Üniforma tutkusu etkin olmuştur.

- **III. Pragmatizm**

Sebe-sonuç ilişkisi ön plandadır. Değerler önem kazanmıştır.

- **IV. Hümanistik Varoluş**

Her bireyin kendine özel olduğu ve bütüncül bakımı vurgulanır.

Bulgular

- Hemşirelik, dinsel amaçlarla yoksullara evde bakım verme niyetiyle ascetisim ile başlamıştır. Bu dönemde hemşirelerin eğitimi önemslenmemiştir.
- Romantizmin etkisi çok uzun sürmemiştir. Hemşireliğin yaygınlaşması ile üniforma tutkusu ortaya çıkmıştır.

Bulgular

- Pragmatizm ve hümanistik varoluşçuluk, günümüzdeki çağdaş hemşirelik felsefesinin oluşumuna temel olmuşlardır.
- Pragmatizm çerçevesinden bakıldığında, sağlık bakım ortamının uygunluğu, bakımın kalitesi, etik ilkeler, etkili bakım alınması konuları gündeme gelmiştir.

Bulgular

- Hümanistik varoluşçuluk perspektifinde ise koruyucu bakım, sağlığın sürdürülmesi, iyileştirme, vakaya özgü tedavi uygulanması, bütüncül bakım konuları ön plana çıkmıştır.
- Hemşireliğin dini görüşlerin etkisinden kurtulmasıyla, bilim ve sanata dayalı, sosyal, etik, estetik, kültürel değerlerden etkilenerak profesyonel ve bireyselleştirilmiş kişilerarası bir bakım sürecine dnşmştir.

Bulgular

- **I. Klasik Çağ Felsefesi;** Yunan ve Romalıların bıraktığı kanıtlar yoluyla öğrendiğimiz, Platon'un dualizm felsefesinin sağlık alanında ve hemşirelikte etkili olduğunu söyleyebiliriz.
- **II. Orta Çağ Felsefesi;** Hem sağlık felsefesini hem de hemşirelik felsefesini dinin baskın olarak etkilediğini söylemek mümkündür.

Bulgular

- **III. Modern Felsefe;** Rönesansın doğuşuyla insana odaklanma, bilimsel çalışmaların başlaması, hümanizm, etik konuları gündeme gelmiştir.
- **IV. Çağdaş Felsefe;** Varoluşçuluk, pragmatizm, postmodernizm, feminizm akımları etkili olmaya başlamıştır.

*Pendleton, S., Changing Times, Changing Practise, Nursing Times, 6(5), 40, 1999.

Sonuç

- Hemşirelik, felsefe, kuram, uygulama ve araştırma üzerine kurulu bir sağlık disiplindir. Felsefi akımların etkisi ve diğer gelişmelerin katkısı ile hemşirelik;
- **Görev** odaklı bakımdan **hasta odaklı** bakıma,
- **Hasta** kavramından **birey** kavramına,
- **Tanımlayıcı** araştırmalardan **kanıta dayalı** araştırmalara yönelmiştir.
- Bu gelişmeler ışığında felsefi yaklaşımın sonucu olarak kaliteli bakım, iletişim, problem çözme becerisi ve kritik düşünmenin hemşireliğe bilimselliğin yolunu açtığını söylemek mümkündür.

Teşekkür Ederim

Covid-19 ile kahramanca mücadele eden hemşirelerimize...